

รายงานสรุปสถานการณ์ความขัดแย้งรัสเซีย – ยูเครนรายสัปดาห์

ระหว่างวันที่ ๒๕ กันยายน – ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

Highlights

- รัสเซียส่งเอกสารสมัครเป็นสมาชิก UNHRC อีกครั้ง หลังถูกขับออกเพราะกรณีบุกโจมตียูเครน
- รัสเซียประกาศห้ามชาวอังกฤษเดินทางเข้ารัสเซียเพิ่มเติม เพื่อตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรของอังกฤษ
- ยูเครนจัดงานประชุมนานาชาติด้านอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ เพื่อดึงดูดให้ผู้ผลิตอาวุธต่างชาติสร้างฐานการผลิตในยูเครน
- รัสเซียเตรียมปรับเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหมกว่า ๖๘% เพื่อรับมือการทำสงครามแบบผสมผสาน
- รัสเซียยืนยันว่าการผนวกดินแดนของยูเครนเป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งส่งสัญญาณผนวกดินแดนเพิ่ม
- เลขาธิการ NATO ท้าทายประธานาธิบดียูเครน เกี่ยวกับสถานการณ์การสู้รบ และการเพิ่มความช่วยเหลือแก่ยูเครนในช่วงฤดูหนาว
- EU ลงมติขยายคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวแก่ผู้ลี้ภัยชาวยูเครนออกไปถึงปี ๒๕๖๘
- อังกฤษเตรียมส่งผู้ฝึกสอนด้านทหารเข้าประจำการในยูเครน หวังช่วยฝึกอบรมทหารสู้รบรัสเซีย
- ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ให้คำมั่นว่าจะให้ความช่วยเหลือแก่ยูเครนต่อไป หลังบรรลุข้อตกลงงบประมาณชั่วคราว ซึ่งไม่รวมเงินช่วยเหลือยูเครน
- มาตรการกำหนดเพดานราคาน้ำมันรัสเซียของชาติตะวันตกไม่ได้ผล ราคาน้ำมันรัสเซียยังคงปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง
- EBRD คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจรัสเซียปีนี้จะเติบโตได้ถึง ๑.๕% จากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น

สถานการณ์ในรอบสัปดาห์

- รัสเซียส่งเอกสารสมัครเป็นสมาชิก UNHRC อีกครั้ง หลังถูกขับออกเพราะกรณีบุกโจมตียูเครน รัฐบาลรัสเซียส่งเอกสารเวียนแจ้งสมาชิกสหประชาชาติ (UN) ทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศ เพื่อขอเสียงสนับสนุนให้คณะทูตของรัสเซียเข้าเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHRC) อีกครั้งในการเลือกตั้งที่สำนักงานใหญ่ของ UN ในนครนิวยอร์กของสหรัฐฯ ในวันที่ ๑๐ ต.ค. ๖๖ โดยในการเลือกตั้งครั้งนี้ รัสเซียจะแข่งขันกับแอลเบเนียและบัลแกเรียเพื่อชิง ๒ ที่นั่งที่สำรองไว้สำหรับกลุ่มประเทศในยุโรปตอนกลางและยุโรปตะวันออก ซึ่งรัสเซียรณรงค์หาเสียงด้วยการเสนอโครงการแจกธัญพืชและอาวุธแก่ประเทศเล็ก ๆ พร้อมให้คำมั่นจะหาทางแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังไม่ต้องการให้ UNHRC เป็นองค์กรที่สนองตอบต่อเจตนากรรมทางการเมืองของกลุ่มประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยหากรัสเซียชนะเลือกตั้ง รัสเซียจะทำหน้าที่สมาชิกใน UNHRC เป็นเวลา ๓ ปี (๒๕๖๗ - ๒๕๖๙) ทั้งนี้ ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UNGA) โดยเสียงส่วนใหญ่ ๙๓ เสียง ลงมติในการประชุมเมื่อเดือน เม.ย. ๖๕ ให้ขับรัสเซียออกจากการเป็นสมาชิก UNHCR จากกรณีรัสเซียบุกโจมตียูเครนเมื่อเดือน ก.พ. ๖๕

- รัสเซียประกาศห้ามชาวอังกฤษเดินทางเข้ารัสเซียเพิ่มเติม เพื่อตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรของอังกฤษ**

กระทรวงการต่างประเทศรัสเซียออกแถลงการณ์เมื่อ ๒๗ ก.ย. ๖๖ ประกาศห้ามพลเมืองอังกฤษเข้าประเทศอย่างไม่มีกำหนดเพิ่มอีก ๒๓ ราย โดยครอบคลุมตั้งแต่สื่อมวลชน นักวิชาการ บุคคลสำคัญทางทหารและการเมือง อาทิ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของอังกฤษ ซึ่งรัสเซียกล่าวหาว่าเป็นผู้ที่คอยกำกับดูแลการฝึกกองทัพยูเครนในอังกฤษ ประธานคณะกรรมการข่าวกรองร่วม ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ของอังกฤษในยูเครน และประธานบริษัทรับเหมาด้านกลาโหมรายใหญ่ของอังกฤษเนื่องจากจัดตั้งสำนักงานในยูเครนเพื่อให้การสนับสนุนแก่กองทัพยูเครนโดยตรง นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศรัสเซียระบุว่า จะเพิ่มรายชื่อในบัญชีดำต่อไป หากอังกฤษยังคงดำเนินมาตรการคว่ำบาตรที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัสเซีย ทั้งนี้ เมื่อต้นเดือน ก.ย. ๖๖ อังกฤษได้ประกาศคำสั่งคว่ำบาตรพลเมืองรัสเซีย ๑๑ คน ด้วยข้อกล่าวหาว่า ทำการโจมตีทางไซเบอร์ในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของยูเครน โดยนับตั้งแต่เกิดความขัดแย้งในยูเครน อังกฤษได้สั่งห้ามพลเมืองรัสเซียเดินทางเข้าประเทศและอายัดทรัพย์สินรวมแล้วกว่า ๑,๖๐๐ ราย
- ยูเครนจัดงานประชุมนานาชาติด้านอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ เพื่อดึงดูดให้ผู้ผลิตอาวุธต่างชาติสร้างฐานการผลิตในยูเครน**

ประธานาธิบดียูเครน เป็นประธานงานประชุมนานาชาติด้านอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงเคียฟ เมืองหลวงของยูเครน เมื่อ ๒๙ ก.ย. ๖๖ โดยมีเจ้าหน้าที่และผู้แทนจาก ๓๐ ประเทศ และตัวแทนบริษัทผู้ผลิตอาวุธกว่า ๒๕๐ แห่ง เข้าร่วม เพื่อหวังดึงดูดให้บรรดาบริษัทผู้ผลิตอาวุธ เข้ามาสร้างฐานการผลิตในยูเครนมากขึ้น เนื่องจากยูเครนต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากชาติตะวันตกเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่การรุกรานของรัสเซียเมื่อปีที่แล้ว โดยยูเครนได้จัดตั้งพันธมิตรด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และมี ๑๓ บริษัทลงนามเข้าร่วมแล้ว ซึ่งเบื้องต้นได้หารือกับบริษัทดังกล่าวเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ในยูเครน และแนวทางการร่วมผลิตในอนาคต ในโอกาสนี้ ประธานาธิบดียูเครนยังแสดงวิสัยทัศน์ผ่านการกล่าวสุนทรพจน์ที่ระบุว่า รัฐบาลยูเครนมุ่งหวังจะเพิ่มอัตราการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ในประเทศ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชน รวมถึงระบบการป้องกันทางทหารที่มีประสิทธิภาพสูง สำหรับทหารยูเครนในแนวหน้า
- รัสเซียเตรียมปรับเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหมกว่า ๖๘% เพื่อรับมือการทำสงครามแบบผสมผสาน**

กระทรวงการคลังรัสเซีย เผยแพร่รายงานเมื่อ ๒๙ ก.ย. ๖๖ ระบุว่า งบประมาณของกระทรวงกลาโหมรัสเซีย ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ จะอยู่ที่ประมาณ ๑๐.๘ ล้านรูเบิล เพิ่มขึ้นกว่า ๖๘% เมื่อเทียบกับปีงบประมาณนี้ โดยหากแผนงบประมาณดังกล่าว ผ่านการอนุมัติของรัฐสภารัสเซีย จะทำให้งบประมาณกลาโหมของรัสเซียในปีงบประมาณหน้า สูงกว่าแผนการใช้จ่ายด้านการศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมรวมกัน ด้านสำนักงานประธานาธิบดีรัสเซีย ออกมาเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเพิ่มงบประมาณกลาโหม เนื่องจากรัสเซียกำลังเผชิญกับการทำสงครามแบบผสมผสาน ทั้งสงครามตามแบบ สงครามการเมือง และสงครามไซเบอร์ เนื่องจากปฏิบัติการพิเศษทางทหารในยูเครน ที่ยืดเยื้อตั้งแต่เดือน ก.พ. ๖๕ กลายเป็นสนามรบที่ชาติตะวันตกเข้ามามีบทบาทโดยตรงมากขึ้น
- เลขาธิการ NATO หารือกับประธานาธิบดียูเครน เกี่ยวกับสถานการณ์การสู้รบ และการเพิ่มความช่วยเหลือแก่ยูเครนในช่วงฤดูหนาว**

เลขาธิการ NATO ร่วมหารือกับประธานาธิบดียูเครน ในโอกาสเดินทางเยือนกรุงเคียฟของยูเครน เมื่อ ๒๘ ก.ย. ๖๖ เพื่อหารือเกี่ยวกับสถานการณ์สงครามและการให้ความช่วยเหลือยูเครน โดยประธานาธิบดียูเครนระบุว่า ยูเครนกำลังทำทุกอย่างที่จำเป็น เพื่อเข้าใกล้การเป็นสมาชิก NATO อย่างเป็นทางการ พร้อมขอให้ NATO ระดมความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากบรรดาชาติสมาชิก เพื่อช่วยให้ยูเครนผ่านพ้นช่วงฤดูหนาว รวมทั้งปกป้องชีวิตประชาชน และโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานของยูเครน ด้านเลขาธิการ NATO ย้ำว่า กองกำลังยูเครน ค่อย ๆ ยึดคืนดินแดนในปฏิบัติการโต้กลับกองทัพรัสเซีย พร้อมย้ำว่า เขาเดินทางผลักดันให้พันธมิตร NATO เพิ่มการสนับสนุนและเร่งจัดส่งระบบป้องกันภัยทางอากาศให้แก่ยูเครน โดย NATO ได้ลงนามในสัญญามูลค่า ๒.๕๓ พันล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อจัดหากระสุนปืนครก ๑๕๕ มม. ซีปนาวุธนำวิถีต่อต้านรถถัง และกระสุนรถถังให้แก่ยูเครน

- **EU ลงมติขยายคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวแก่ผู้ลี้ภัยชาวยูเครนออกไปถึงปี ๒๕๖๘** เมื่อ ๒๘ ก.ย. ๖๖ สหภาพยุโรป (EU) ลงมติขยายคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว (Temporary Protection Directive) แก่ชาวยูเครนที่ลี้ภัยจากสงครามรัสเซีย - ยูเครน ซึ่งจะสิ้นสุดใน ๔ มี.ค. ๖๗ ออกไปอีก ๑ ปี จนถึง ๔ มี.ค. ๖๘ โดยผู้ลี้ภัยชาวยูเครนสามารถพำนักอยู่ในประเทศสมาชิก EU อย่างถูกต้องตามกฎหมายและได้รับสิทธิคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐาน เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา และการจ้างงาน ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของสเปน ระบุหลังการประชุมเพื่อลงมติดังกล่าว ว่า EU จะสนับสนุนชาวยูเครนให้นานเท่าที่จะทำได้ และการขยายคำสั่งจะช่วยคุ้มครองผู้ลี้ภัยชาวยูเครนที่พำนักใน EU มากกว่า ๔ ล้านคน
- **รัสเซียยืนยันว่าการผนวกดินแดนของยูเครน เป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งส่งสัญญาณผนวกดินแดนเพิ่ม** เมื่อ ๓๐ ก.ย. ๖๖ ประธานาธิบดีรัสเซียกล่าวปราศรัยเนื่องในโอกาสครบรอบ ๑ ปี การทำประชามติผนวกดินแดน ๔ แคว้นของยูเครน ได้แก่ ซาปอริเชีย เคอร์ซอน โดเนสค์ และลูฮันสค์ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย โดยระบุว่า การผนวกดินแดนดังกล่าวของยูเครนเป็นไปตามมติการระหว่างประเทศ และสอดคล้องกับความประสงค์ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเลือกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย โดยเห็นได้จากผลการเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งล่าสุดเมื่อต้น ก.ย. ๖๖ ซึ่งพรรครัฐบาลรัสเซียได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดในพื้นที่ดังกล่าว พร้อมเน้นย้ำว่า ปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครน มีจุดประสงค์เพื่อปกป้องประชาชน จากการที่ผู้นำยูเครนปล่อยให้เกิดสงครามกลางเมืองอย่างเต็มรูปแบบ และการใช้ความรุนแรงกับกลุ่มผู้เห็นต่าง ด้านรองประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติรัสเซีย ระบุว่า ปฏิบัติการพิเศษทางทหารของกองทัพรัสเซียจะยังคงดำเนินต่อไปจนกว่า ระเบิดนาซีในรัฐบาลยูเครนจะถูกทำลายโดยสิ้นเชิง พร้อมระบุว่า รัสเซียอาจผนวกดินแดนในยูเครนเพิ่มอีก อย่างไรก็ตาม ชาติตะวันตกได้ประณามการทำประชามติผนวก ๔ ดินแดนของยูเครนและการเลือกตั้งท้องถิ่น ว่าเป็นการกระทำอย่างผิดกฎหมาย
- **อังกฤษเตรียมส่งผู้ฝึกสอนด้านทหารเข้าประจำการในยูเครน หวังช่วยฝึกอบรบทหารสู้รัสเซีย** รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมอังกฤษเปิดเผยเมื่อ ๓๐ ก.ย. ๖๖ เตรียมส่งผู้ฝึกสอนด้านทหารไปประจำการในยูเครนเพิ่มเติมจากการฝึกอบรบกองกำลังยูเครนระยะเวลา ๕ สัปดาห์แก่กองกำลังยูเครนกว่า ๒๐,๐๐๐ นาย ตลอดปีที่ผ่านมาในอังกฤษ และประเทศตะวันตกอื่น ๆ พร้อมทั้งเน้นย้ำว่าอังกฤษและชาติพันธมิตรตะวันตกยังคงหลีกเลี่ยงการจัดตั้งกองกำลังทางทหารอย่างเป็นทางการในยูเครน เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งโดยตรงกับรัสเซีย แต่คาดหวังให้บริษัทด้านทหาร อาทิ บริษัท BAE Systems (บริษัทผลิตอาวุธรายใหญ่ที่สุดอังกฤษ) จัดตั้งโรงงานผลิตอาวุธในยูเครน หลังจากประธานาธิบดียูเครนระบุว่า ต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการป้องกันประเทศโดยร่วมมือกับผู้ผลิตอาวุธจากประเทศตะวันตกเพื่อตอบโต้การโจมตีจากรัสเซีย
- **ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ให้คำมั่นว่าจะให้ความช่วยเหลือแก่ยูเครนต่อไป หลังบรรลุข้อตกลงงบประมาณชั่วคราว ซึ่งไม่รวมเงินช่วยเหลือยูเครน** เมื่อ ๑ ต.ค. ๖๖ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ลงนามในกฎหมายงบประมาณชั่วคราวระยะเวลา ๔๕ วัน (จนถึงวันที่ ๑๗ พ.ย. ๖๖) เพื่อหลีกเลี่ยงการปิดการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Government Shutdown) จากการขาดงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๗ หลังฝ่ายนิติบัญญัติยังไม่สามารถตกลงกันได้ โดยร่างงบประมาณฉบับนี้ครอบคลุมถึงการจัดสรรงบประมาณสำหรับภารกิจการบรรเทาภัยพิบัติวงเงิน ๑.๖ หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ แต่ไม่รวมงบประมาณที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ยูเครน เนื่องจากสมาชิกในวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรที่สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือยูเครนนั้น จะแยกดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ท่ามกลางข้อเรียกร้องจากพรรคฝ่ายค้านให้ยุติการเลื่อนเปลี่ยนงบประมาณไปกับการช่วยเหลือยูเครนจากการรุกรานของรัสเซีย ทั้งนี้ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ระบุในแถลงการณ์ เรียกร้องให้วุฒิสภาอนุมัติงบประมาณช่วยเหลือยูเครนโดยเร็ว พร้อมระบุว่า ไม่ว่าในสถานการณ์ใดก็ตาม เราไม่สามารถปล่อยให้การสนับสนุนของสหรัฐฯ ต่อยูเครนถูกขัดจังหวะได้

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าโลก

- มาตรการกำหนดเพดานไม่ได้ผล ราคาน้ำมันรัสเซียยังคงปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง สำนักข่าว Bloomberg รายงานเมื่อ ๒๙ ก.ย. ๖๖ ว่า น้ำมันดิบจากท่าเรือต่าง ๆ ทางตะวันตกของรัสเซีย เพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกับสัญญาน้ำมันดิบซื้อขายล่วงหน้าอื่น ๆ ในช่วงไม่กี่วันที่ผ่านมา โดยจากข้อมูลของ Argus Media Ltd ผู้ให้บริการอิสระด้านข้อมูลตลาดพลังงาน พบว่าน้ำมันดิบ Urals ของรัสเซีย ซื้อขายกันที่ ๘๕ - ๘๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งสูงกว่าราคา ๖๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ภายใต้มาตรการจำกัดเพดานราคาน้ำมันดิบรัสเซียของกลุ่ม G7 และ EU ที่บังคับใช้เมื่อ ๕ ธ.ค. ๖๕ โดยห้ามบริษัทตะวันตกให้บริการประกันภัยและบริการอื่น ๆ แก่บรรดาเรือที่บรรทุกน้ำมันดิบรัสเซียที่สูงกว่าเพดานราคาดังกล่าว ซึ่งคาดว่าจะกดดันให้รัสเซียจำเป็นต้องส่งออกน้ำมันในปริมาณมาก เพื่อป้องกันไม่ให้ราคาน้ำมันโลกพุ่งสูง และขณะเดียวกันก็จะเป็นการลดทอนรายได้ของรัสเซีย อย่างไรก็ตาม รัสเซียพยายามหาเรือขนส่งและผู้บริการประกันภัยรายอื่นแทน รูปแบบการค้าอื่นๆ ที่ไม่ถูกห้ามโดยมาตรการกำหนดเพดานราคา นอกจากนี้ ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา ราคาน้ำมันดิบรัสเซียเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะรัสเซียร่วมมือกับซาอุดีอาระเบีย ลดการส่งมอบทางทะเล ทำให้ตลาดน้ำมันดิบโลกตึงตัวมากยิ่งขึ้นและช่วยเสริมมูลค่าน้ำมันดิบของทั้งสองประเทศ
- EBRD คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจรัสเซียปีนี้จะเติบโตได้ถึง ๑.๕% จากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น และรับมือมาตรการคว่ำบาตรได้ดีกว่าคาด ธนาคารเพื่อการบูรณะและการพัฒนาแห่งยุโรป (European Bank for Reconstruction and Development - EBRD) เปิดเผยรายงานเมื่อ ๒๗ ก.ย. ๖๖ ว่าเศรษฐกิจรัสเซียปี ๒๕๖๖ มีแนวโน้มขยายตัว ๑.๕% จากที่เคยคาดการณ์เมื่อเดือน พ.ค. ๖๖ ว่าจะหดตัว ๑.๕% ซึ่งเดิมคาดว่าผลของมาตรการคว่ำบาตรของชาติตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเพดานราคาน้ำมันที่ส่งออกจากรัสเซียจะมีประสิทธิภาพยับยั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจรัสเซียได้มากกว่านี้ แต่รายได้จากการส่งออกน้ำมันกลับได้แรงหนุนจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ประกอบกับรัสเซียสามารถลดทอนผลกระทบจากมาตรการคว่ำบาตรได้ดีกว่าคาด โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัสเซียยังคงแข็งแกร่ง โดยเฉพาะในส่วนของการบินภาคครัวเรือน และการใช้จ่ายของภาครัฐเพื่อสนับสนุนสงคราม สำหรับภาพรวมเศรษฐกิจรัสเซียในปี ๒๕๖๗ คาดการณ์ว่าจะเติบโต ๑.๐% อย่างไรก็ตามการเติบโตดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ ๆ ซึ่งได้แก่ ทิศทางของสงครามยูเครนและมาตรการคว่ำบาตรที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

ดาวโหลด

รายงานสถานการณ์ย้อนหลังรายวัน